

Partij standpunten aangaande hun toekomstig

"Beleid voor de ruimtevaart sector in Vlaanderen"

16 mei 2019

(Volledige tekst)

Naar aanleiding van een rondvraag door de VRI (Vlaamse Ruimtevaart Industrie vzw)
De vereniging van bedrijven en onderzoeksinstituten die in Vlaanderen actief zijn in de ruimtevaart.

VRI VRAAG	OpenVLD ANTWOORD	NVA ANTWOORD	CD&V ANTWOORD	sp.a ANTWOORD
<p>Introductie Geachte Partijvoorzitter, VRI (Vlaamse Ruimtevaart Industrie vzw) verenigt de bedrijven en onderzoeksinstituten die in Vlaanderen actief zijn in de ruimtevaart. Naar aanleiding van de komende verkiezingen willen we uw aandacht vragen voor de uitdagingen waarvoor deze sector geplaatst is. De Vlaamse ruimtevaartactoren hebben zich de voorbije jaren sterk ontwikkeld. Vandaag vertegenwoordigt de sector een jaarlijkse omzet van meer dan 300 miljoen euro en stelt ze 1500 mensen tewerk. Om de groei verder te bestendigen, is steun van de overheid cruciaal. Flankerend beleid is noodzakelijk om de innovatiecapaciteit van de sector en de instroom van hooggekwalificeerd personeel te blijven verzekeren. Ook kan de overheid, naast de private sector, een belangrijke gebruiker zijn van ruimtevaartdiensten en technologie. Ruimtevaart is een van de weinige sectoren die nog federaal beheerd worden. Alle internationale samenwerking van België in dit domein loopt via de federale overheid. Dit maakt van ruimtevaart meteen een van de belangrijkste instrumenten voor de federale overheid om een eigen innovatiebeleid te voeren. Het bedrag dat de federale overheid daaraan besteedt, blijft echter sinds enige tijd stabiel en bovendien is de return van de middelen naar de Vlaamse industrie en onderzoeksinstituten de voorbije jaren sterk gedaald. Het ontbreken van een groeipad voor de federale overheidsmiddelen en de sterk verminderde return hiervan voor de Vlaamse actoren, brengt voor hen nieuwe uitdagingen met zich mee op een ogenblik dat de markt volop expandeert en gekenmerkt wordt door snelle technologische en economische evoluties. Naast deze federale bevoegdheid is ook de Vlaamse overheid bevoegd om de sector te ondersteunen. De erkenning van de VRI als een innovatief bedrijfsnetwerk (Space 4.0) is belangrijk om de samenwerking en de clustervorming verder te kunnen uitbouwen. In de context was ook het advies van de Vlaamse adviesraad voor innovatie en onderzoek (VARIO) van februari 2018 waarin een aantal beleidsdoelstellingen en maatregelen werden vooropgesteld een mijlpaal. VRI neemt het engagement om het industriële luk uit het advies te implementeren, maar ook de overheid dient haar rol te spelen. We hopen dat hier werk wordt van gemaakt tijdens de volgende legislatuur en de Vlaamse regering resoluut de kaart trekt van een doorgedreven steun aan de ruimtevaartsector. Tot slot is ook het internationale luk in het kader van de Europese samenwerking voor onze sector cruciaal. Deze gebeurde vooral binnen het Europees ruimtevaartagentschap ESA dat de belangrijkste partner voor internationale samenwerking zal blijven. Een verhoging van de middelen die de federale overheid daarvoor ter beschikking stelt lijkt ons noodzakelijk net als een grotere aandacht voor de specifieke noden van de Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstituten. Maar ook de Europese Unie (EU) wordt een belangrijke speler binnen de Europese ruimtevaartsector. Het stijgend belang dat binnen de meerjarenbegroting van de EU aan ruimtevaart wordt toegekend is daar een overduidelijk bewijs van. Ook hier is het nodig dat een Belgische en Vlaamse strategie wordt ontwikkeld zodat wij onze rol binnen de onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's van de EU kunnen blijven opnemen. Het lijkt VRI daarbij belangrijk dat wij met u in dialoog kunnen treden over de plannen die uw partij heeft voor onze sector. We hebben een aantal vragen voorbereid die voor ons de belangrijkste accenten binnen het beleid weergeven en waar wij graag uw reactie hadden op gehad. Uw antwoorden zouden gedeeld worden met de leden van VRI en gepubliceerd worden in onze nieuwsbrief en op onze website. Wij denken dat deze dialoog ertoe kan leiden dat ruimtevaart tijdens de volgende legislatuur, zowel op Vlaams als op Federaal niveau, de nodige aandacht krijgt die het verdient.</p>	<p>Wij hebben met veel interesse kennis genomen van het Vario-advies, dat het groot economisch en maatschappelijk potentieel van de ruimtevaartsector in Vlaanderen onderstreept. Wij onderschrijven in elk geval de ambitie om de Vlaamse ruimtevaartsector verder uit te bouwen als bron van innovatie met toepassingen voor de ganse economie. Het Vario-advies toonde echter ook dat het in Vlaanderen en België nog ontbreekt aan een duidelijk beleid en een sterke strategie voor de ruimtevaartsector. In onze partij vindt u alvast een partner om het nodige flankerende beleid verder mee vorm te geven. Het is mee vanuit die optiek dat wij bv. in de Vlaamse regering de versoepeling van de vroegere richtlijn Van den Brande hebben ondersteund.</p>		<p>Wij danken u voor uw schrijven van 20 maart jongstleden. Wij hebben dit met veel aandacht gelezen. Het hoeft geen betoog dat de sector Ruimtevaart de nodige steun verdient. De innovatiekracht die ervan uitgaat is onmiskenbaar van groot belang. Ook in het beleid werd in de voorbije jaren ingezet op Innovatie en O&O. Ook in de volgende bestuursperiode dient voornoemd beleid te worden verdergezet.</p>	<p>Bedankt voor uw brief en bezoek aan onze studiedienst waarin u terecht aandacht vroeg voor de Vlaamse ruimtevaartindustrie. Deze sterk groeiende tak van de industrie verdient de nodige aandacht.</p>
<p>Op Vlaams niveau: Op vraag van huidige minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport heeft VARIO in 2018 een strategische lange-termijnvisie voor ruimtevaart in Vlaanderen ontwikkeld. Welk gevolg denkt u te geven aan deze strategie na 26 mei?</p>	<p>Het Vario-advies is een goed onderbouwd advies, waarvan de 6 grote aanbevelingen wat ons betreft de leidraad dienen te zijn voor de uit te bouwen strategie en het flankerend beleid. Een deel van de aanbevelingen kan opgenomen worden door het innovatief Bedrijfsnetwerk Space 4.0, zoals de VRI zelf aangeeft in de brief. De overige aanbevelingen dienen omgezet te worden in concrete beleidsacties. We denken bv. aan de screening en optimalisering van het Vlaams steuninstrumentarium. We zijn voorstander van het Vario-voorstel tot oprichting van een Taskforce Ruimtevaart (industrie, kennisinstellingen, speerpuntclusters, overheid) die een dergelijke langetermijnstrategie en actieplan uitwerkt o.b.v. het Vario-advies.</p>	<p>Omdat wij de Vlaamse ruimtevaartsector erg belangrijk vinden, heeft minister Muyters deze visie laten ontwikkelen. Nu is het zaak de aanbevelingen ook uit te voeren. Wij gaan het Vlaamse ruimtevaartbeleid verder uitbouwen. We valoriseren de economische opportuniteiten voor onze ondernemingen en trekken een groter deel van de Europese middelen naar Vlaanderen.</p>	<p>Zo heeft de Vlaamse regering in de afgelopen jaren de budgetten voor Wetenschapsbeleid en O&O zeer sterk opgedreven en dit structureel met circa 500 miljoen euro. Het Vlaamse innovatiebeleid wordt gekenmerkt door het sterke bottom-up karakter waarbij onderzoekers en bedrijven en sectoren alle kansen krijgen om kwaliteitsvolle projecten gesubsidieerd te krijgen. Bovendien worden groepen van bedrijven gestimuleerd om de mogelijkheden van de valorisatie van innovatie te benutten via het clusterbeleid. Ook de Ruimtevaart heeft een eigen clusterorganisatie die met de betrokken bedrijven projecten kan genereren. Het lijkt geen twijfel dat deze cluster nu een goed parcours zal afleggen. In functie daarvan kan na evaluatie gekeken worden hoe in het kader van het Vlaamse innovatiebeleid een verdere ondersteuning kan worden geboden.</p>	<p>Op Vlaams niveau namen wij kennis van het Vario-advies van februari 2018 en steunen wij de vraag naar de uitwerking van een integrale en gecoördineerde strategie voor de Vlaamse ruimtevaartsector. De Vlaamse middelen voor innovatie kunnen ook deels worden gebruikt om in de sector innovatie projecten te ondersteunen waar nodig en nuttig.</p>
<p>Welke maatregelen kan de Vlaamse overheid nemen om de verschillende ministeries en overheidsorganen aan te zetten om gebruik te maken van ruimtevaartdiensten en -toepassingen?</p>	<p>Wij geloven sterk in een beleid waarbij de overheid via het aankoopbeleid inzet op het aankopen van innovatieve oplossingen en toepassingen, zowel om de eigen werking en dienstverlening te verbeteren als in antwoord op de vele uitdagingen zoals inzake mobiliteit, klimaat, enz... In Vlaanderen werd hier toe een Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) opgesteld. Het is binnen dat kader dat de overheid ook ruimtevaartdiensten en -toepassingen beter moet inzetten voor het eigen beleid. Dit gebeurt vandaag nog te weinig omdat – zo blijkt uit een recente evaluatie van PIO – binnen het innovatief aankoopbeleid nog te weinig aandacht is voor lange termijn, strategische innovatie. Dat is een lacune die de komende jaren dient weggewerkt te worden en die onder meer tot gevolg heeft dat ook wat ruimtevaart betreft er nog verbetering nodig is om toepassingen en diensten in te zetten i.v.m. oplossingen voor beleidsvraagstukken. In te instantie dient dus het PIO verder uitgebouwd te worden. De Vlaamse regering keurde hiertoe recent een plan goed, dat inspeelt op de knelpunten uit de evaluatie. Specifiek voor de ruimtevaart kan het een belangrijke stap voorwaarts zijn om binnen de overheid in kaart te brengen welke ruimtevaartdata (bv. beelden) vandaag reeds beschikbaar zijn, zodat ze binnen de overheid kunnen ontsloten worden naar alle diensten en agentschappen. Tot slot dient een algemeen beleid van innovatief aankopen ook binnen de federale overheid vorm krijgen, zodat ook hier nog meer en beter kan gebruik gemaakt worden van ruimtevaartdiensten en -toepassingen.</p>	<p>Ons streven om Vlaanderen koploper te maken in kwalitatieve (open) data (bijvoorbeeld geografische data, maar zeker niet daartoe beperkt) en in de uitrol van 'smart cities' biedt vele opportuniteiten voor de ruimtevaartsector die hierin heel wat expertise te bieden heeft. Toepassingen uit de ruimtevaartsector kunnen voor vele andere sectoren interessant zijn, en omgekeerd vinden innovatieve ideeën dikwijls ook een toepassing in de ruimtevaart. Vlaanderen lanceert ook regelmatig initiatieven die beroep doen op innovatief aanbesteden. De technologische ontwikkelingen in de ruimtevaartindustrie kunnen dikwijls innovatieve oplossingen bieden voor de hier gestelde uitdagingen.</p>	<p>Wat de benutting van ruimtevaarttechnologie door de overheid zelf betreft, rolt Vlaanderen een actieplan "innovatief aanbesteden" uit. Hierin worden overheidsinstanties gestimuleerd om vernieuwende zaken te implementeren. Vanuit het innovatiebeleid wordt voor dergelijke aanbestedingen een cofinanciering voorzien.</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>
<p>Op federaal niveau: Het federaal budget dat jaarlijks wordt toegekend voor ruimtevaartactiviteiten bedraagt ongeveer 200 miljoen euro en is al enige jaren stabiel. Is een verhoging van dit budget met 50 miljoen euro haalbaar om de verslechtering van de financiering te corrigeren die door de inflatie van de voorbije jaren en de succesvolle groei van nieuwe Vlaamse spelers in deze innovatieve sector een probleem dreigt te worden?</p>	<p>U stelt terecht dat het federaal budget de voorbije jaren vrij stabiel is gebleven. In te instantie is het van belang om het huidige budget minstens te behouden. Een verhoging van dit budget is voor onze partij zeker bespreekbaar, maar dit dient uiteraard ingepast te kunnen worden in de budgettaire mogelijkheden.</p>	<p>In plaats van de federale budgetten te verhogen, willen wij de steun voor de Vlaamse ruimtevaartindustrie vanuit Vlaanderen optrekken. Met de Vlaamse ruimtevaartstrategie en het innovatief bedrijfsnetwerk Space 4.0 ligt de basis er om verdere stappen te zetten. In de vorige legislatuur is het totale O&O-budget al met 500 miljoen euro per jaar gestegen, en op dat elan gaan we verder. Een deel daarvan kan naar de ruimtevaartindustrie gaan.</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>
<p>Tegenwoordig beschikken alle buurlanden van België over een nationaal ruimtevaartagentschap. Wat is uw standpunt over het oprichten van een Belgisch ruimtevaartagentschap? Hoe ziet u de rol van de deelstaten binnen een dergelijk agentschap?</p>	<p>Open Vid is voorstander van een Interfederaal Ruimtevaartagentschap. Dit is voorzien in het federaal regeerakkoord, maar werd helaas nog niet opgesteld. Wij zullen er in elk geval blijven op aandringen dat het ruimtevaartagentschap zo snel mogelijk van start gaat. M.b.t. de rol van de deelstaten is het voor ons belangrijk en evident dat de deelstaten hier significante inspraak krijgen. Een knelpunt dat blijkt uit het recent Vario-advies, is dat Vlaanderen te weinig of zelfs geen inspraak heeft in het ruimtevaartbeleid m.b.t. ESA. Gezien de bevoegdheden van de deelstaten inzake wetenschappelijk onderzoek en innovatie, is dit een belangrijke lacune. De deelstaten moeten duidelijke medezeggenschap krijgen. Dit moet o.a. zorgen voor een betere ESA-return voor Vlaanderen.</p>	<p>Liefst van al willen wij de ruimtevaartbevoegdheid volledig regionaliseren en een Vlaams Ruimtevaartagentschap oprichten. Zover zijn we echter nog niet. Voor de bevoegdheden die toch nog federaal geregeld worden zijn wij voorstander van een Interfederaal Ruimtevaartagentschap, met een sterke vertegenwoordiging van de deelstaten.</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>
<p>Welke concrete maatregelen zou u nemen om te garanderen dat de drie Gewesten op een billijke manier kunnen deelnemen aan activiteiten die gefinancierd worden door het Belgisch ruimtevaartbudget?</p>	<p>We moeten helaas vaststellen dat er vandaag weinig tot geen overleg is tussen de deelstaten en de federale overheid wat het ruimtevaartbeleid en ESA betreft. Een Interfederaal Ruimtevaartagentschap kan hier een nieuwe dynamiek in brengen. In te instantie moeten de deelstaten meer structurele inspraak krijgen. Op die manier kan inzake deelname aan programma's meer ingespeeld worden op de expertise en technologische sterkte van Vlaanderen. Verder is er nog ruimte om binnen het Vlaams flankerend beleid bij te dragen aan het verder uitbouwen van een ruimtevaartsector, o.a. via een betere begeleiding van bedrijven naar de Europese programma's. Tevens is het van belang te sensibiliseren omtrent het potentieel van ruimtevaarttoepassingen en -data voor de ganse economie. Tot slot dient ook de Vario-aanbeveling dat Vlaanderen sterker moet wegen op de internationale agenda, ter harte worden genomen.</p>	<p>Vooreerst is het belangrijk om eindelijk een duidelijk zicht te krijgen op deze geldstromen. Een doorslaggevende aanwezigheid van de deelstaten in het Interfederaal Ruimtevaartagentschap moet er vervolgens voor zorgen dat er een eerlijkere verdeling van de middelen is, waarbij Vlaanderen meer verdient dan vandaag.</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>	<p>Op het vlak van de internationale samenwerking via ESA die loopt via de federale overheid vinden wij dat er ook aandacht moet zijn voor de economische return naar ons land en naar een evenwichtige verdeling hiervan tussen de sectoren en gewesten.</p>
<p>Op Europees niveau: De Europese Commissie heeft voorgesteld om 16 miljard euro van het budget voor 2021-2027 toe te wijzen aan ruimtevaartactiviteiten. Voornamelijk voor de financiering van Galileo en Copernicus en in mindere mate SST en GOVSATCOM. Wat vindt u van dit voorstel en welke prioriteiten ziet u zelf voor een EU ruimtevaartbeleid?</p>	<p>Op dit moment kent de Europese Unie verschillende topprojecten binnen onze ruimtevaartprogramma's, voornamelijk Galileo en Copernicus. Het nieuwe ruimtevaartprogramma introduceert daarnaast ook twee nieuwe programma's, namelijk GOVSATCOM (veilige satelliet communicaties tussen verschillende overheden) en de SST (het bewaken van ruimtepuin). Dat er verschil zit in de financiering heeft niet zozeer te maken met de prioriteiten, maar eerder met de fase waarin de verschillende projecten zich bevinden. Open Vid hecht veel belang aan het Europees ruimtevaartprogramma. De Europese samenwerking en economieën hebben baat bij deze programma's, omdat ze waardevolle en unieke data en informatie leveren aan de overheid, burgers en bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan de data over bodemdaling voor de landbouw of klimaatgegevens om klimaatveranderingen nog efficiënter te lijf te gaan. Wel is het voor onze partij belangrijk dat we focus houden op de topprojecten, omdat we hiermee snel de meeste en beste resultaten binnenhalen.</p>	<p>Wij vinden het een goede zaak dat Europa meer middelen oriënteert richting innovatie, ook in de ruimtevaartindustrie. Vlaanderen staat sterk in aardobservatie, dus het is goed dat de prioriteiten daarin worden gelegd.</p>	<p>CD&V staat voorts volledig achter het standpunt van het Europees Parlement omtrent de verdere uitbouw van het Ruimtevaartprogramma 2021-2027, dat in een verhoging naar 16,9 miljard euro voorziet en werd aangenomen op 13 december 2018 op initiatief van de rapporteur van de Europese Volkspartij. Meer concreet wordt voorzien in: 9,7 miljard euro voor Galileo en EGNOS (een verhoging van 30% t.o.v. 2014-2020) een verdere verhoging van het budget voor Copernicus, van 5,8 miljard euro naar 6 miljard euro (een verhoging van 30% t.o.v. 2014-2020) een meer dan verdubbeling van het voorgestelde budget voor SSA en GOVSATCOM, van 500 miljoen euro naar 1,2 miljard euro</p>	<p>Op Europees niveau lijkt het ons belangrijk dat ESA en het ruimtevaartprogramma van de EU goed op elkaar zijn afgestemd zodat de Europese ruimtevaartmiddelen efficiënt kunnen worden gebruikt.</p>
<p>Welke maatregelen stelt u voor opdat Vlaamse ruimtevaartbedrijven – vaak KMO's – nog voldoende kunnen deelnemen aan het ruimtevaartprogramma van de EU?</p>	<p>Het is uiteraard van belang dat onze KMO's en hoogtechnologische bedrijven kunnen deelnemen aan de Europese programma's. Daarom heeft Open Vid zich, binnen de ALDE-fractie, in het Europees Parlement ingezet om de gelden die vrijkomen vanuit het ruimtevaartprogramma breder in te zetten, zodat ook de KMO's ervan kunnen profiteren. Bovendien hebben we er voor gezorgd dat de doorlooptijden voor de toekenning van gelden, worden ingekort. Daarbovenop zijn er nieuwe mogelijkheden gecreëerd waarmee KMO's makkelijker bij grotere consortia kunnen aansluiten binnen een project. Tegelijkertijd is het van belang dat Vlaamse KMO's worden ondersteund en begeleid om deel te nemen aan de Europese programma's. Het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen lijkt het meest geschikt om deze ondersteuning te bieden.</p>	<p>De maatregelen die we in Vlaanderen en België hebben genomen omtrent overheidsopdrachten (zoals het opspitsen in werken) en innovatieve aanbestedingen, en die tot doel hadden om de deelname van start-ups en kmo's te vergroten, moeten ook op Europees niveau worden toegepast.</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>	<p>Geen specifiek standpunt</p>